

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

О.В. Редкін
В.В. Скриль

ІНВЕСТУВАННЯ

*Курс лекцій з основ
економічного управління
інвестиційною діяльністю
і бізнесом*

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Полтава 2007

УДК 336.64
ББК 65.9 (4Ук) 5в

О.В. Редкін, В.В. Скриль.

Інвестування: Курс лекцій з основ економічного управління інвестиційною діяльністю і бізнесом. Полтава: ПолтНТУ, 2007. – 169 с.

Даний курс лекцій розкриває фундаментальні поняття, цілі і завдання, принципи, процедури та інструменти сучасного підходу до вивчення базових тем курсу "Інвестування" на основі концепції економічного управління інвестиційною діяльністю і бізнесом.

Книга призначена для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, буде корисна фахівцям виробничої та наукової сфери й бізнесу.

Відповідальний за випуск: В.Я. Чевганова, завідувачка кафедри економіки підприємства, канд. екон. наук, доцент

Рецензенти: Г.І. Левченко, канд. екон. наук, доцент;
А.С. Старовірець, канд. екон. наук, доцент

**Затверджено науково-методичною радою університету
протокол № 3 від 18 січня 2007 р.**

УДК 336.64
ББК 65.9 (4Ук) 5в

© О.В. Редкін, В.В. Скриль
© Д.М. Толкачов, оригінал-макет, комп'ютерна верстка
© Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, 2007

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Частина I. Загальна характеристика і методичне забезпечення інвестиційної діяльності.....	10
Тема 1. Теоретичні основи інвестиційної діяльності.....	10
1.1. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності.....	10
1.2. Модель інвестиційної поведінки підприємства у ринковому середовищі.....	17
1.3. Сутність, цілі та завдання сучасного управління інвестиційною діяльністю.....	18
1.4. Функції і механізми управління інвестиційною діяльністю.....	20
Контрольні питання та завдання до теми 1.....	21
Тема 2. Макро- і мікроекономічні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	23
2.1. Інвестування на макро- і мікрорівнях.....	23
2.2. Характеристика структури інвестицій у державі та на підприємстві.....	25
2.3. Порядок відбору підприємства для інвестування.....	29
2.4. Управління грошовими потоками від інвестиційної діяльності підприємства.....	33
2.4.1. Фінансова звітність про рух грошей.....	33
2.4.2. Методичні аспекти аналізу руху грошей.....	41
2.4.3. Аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності підприємства.....	42
Контрольні питання та завдання до теми 2.....	49
Тема 3. Методичний інструментарій інвестиційної діяльності.....	50
3.1. Концепція і методика оцінювання вартості грошей у часі.....	50
3.2. Концепція і методика врахування фактора інфляції.....	53
3.3. Концепція і методика врахування фактора ризику.....	55
3.4. Концепція і методика врахування фактора ліквідності.....	58
Контрольні питання та завдання до теми 3.....	60
Частина II. Інвестиційна стратегія підприємства.....	62
Тема 4. Сутність інвестиційної стратегії підприємства, принципи та методи її розроблення.....	62
4.1. Поняття інвестиційної стратегії та її роль у розвитку підприємства.....	62

4.2. Принципи та послідовність розроблення інвестиційної стратегії.....	64
4.3. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності.....	65
4.4. Обґрунтування стратегічних напрямів і форм інвестиційної діяльності.....	67
4.5. Оцінювання результативності розробленої інвестиційної стратегії.....	69
Контрольні питання та завдання до теми 4.....	70
Тема 5. Антикризова інвестиційна стратегія підприємства.....	71
5.1. Антикризова інвестиційна стратегія та її планування.....	71
5.2. Вибір інвестиційних рішень.....	74
5.3. Оцінювання інвестицій.....	80
5.4. Оцінювання вартості та розвитку бізнес-діяльності підприємства.....	81
Контрольні питання та завдання до теми 5.....	85
Частина III. Управління реальними інвестиціями підприємства.	87
Тема 6. Форми реальних інвестицій і політика управління ними. Управління вибором реальних інвестиційних проектів та формування програм реальних інвестицій....	87
6.1. Особливості та форми здійснення реальних інвестицій підприємства.....	87
6.2. Політика управління реальними інвестиціями.....	88
6.3. Види інвестиційних проектів і вимоги до їх розроблення	89
6.4. Оцінювання ефективності реальних інвестиційних проектів	90
6.5. Оцінювання ризиків реальних інвестиційних проектів.....	92
6.6. Формування програми реальних інвестицій.....	96
Контрольні питання та завдання до теми 6.....	97
Тема 7. Управління реалізацією інвестиційних проектів...	98
7.1. Розроблення календарного плану реалізації інвестиційного проекту.....	98
7.2. Розроблення бюджету реалізації інвестиційного проекту	103
7.3. Забезпечення нейтралізації проектних ризиків.....	104
7.4. Обґрунтування форм виходу проекту із інвестиційної програми підприємства.....	106
Контрольні питання та завдання до теми 7.....	107
Частина IV. Управління фінансовими інвестиціями підприємства.....	108
Тема 8.Форми фінансових інвестицій і політика управління ними. Оцінювання інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів інвестування	108
8.1. Особливості та форми здійснення фінансових інвестицій	

підприємства.....	108
8.2. Політика управління фінансових інвестицій.....	109
8.3. Фактори, що визначають інвестиційні якості окремих фінансових інструментів інвестування.....	110
8.4. Оцінювання ефективності окремих фінансових інструментів інвестування	112
8.5. Оцінювання ризиків окремих фінансових інструментів інвестування.....	114
Контрольні питання та завдання до теми 8.....	115
Тема 9. Управління формуванням і реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій.....	117
9.1. Поняття портфеля фінансових інвестицій і класифікація його видів.....	117
9.2. Формування портфеля фінансових інвестицій на основі сучасної портфельної теорії.....	119
9.3. Оперативне управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій.....	121
Контрольні питання та завдання до теми 9.....	122
Частина V. Формування інвестиційних ресурсів підприємства	123
Тема 10. Класифікація інвестиційних ресурсів і зміст процесу управління їх формуванням.....	123
10.1. Поняття інвестиційних ресурсів підприємства та їх класифікація.....	123
10.2. Політика формування інвестиційних ресурсів підприємства.....	125
Контрольні питання та завдання до теми 10.....	126
Тема 11. Обґрунтування потреби в інвестиційних ресурсах і схеми проектного фінансування.....	127
11.1. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів.....	127
11.2. Схеми фінансування реальних інвестиційних проектів... ..	129
Контрольні питання та завдання до теми 11.....	130
Тема 12. Оптимізація вартості і структури інвестиційних ресурсів, що формуються.....	131
12.1. Оцінювання вартості інвестиційних ресурсів, що формуються.....	131
12.2. Методи оптимізації структури інвестиційних ресурсів, які формуються.....	132
Контрольні питання та завдання до теми 12.....	133
Частина VI. Роль держави у забезпеченні розвитку інвестиційної діяльності	134
Тема 13. Державне регулювання інвестиційної діяльності	134
13.1. Регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	134

13.2. Координуючі органи регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	136
13.3. Консультативна рада з питань іноземних інвестицій.....	141
13.4. Організаційна структура та діяльність інвестиційних компаній.....	142
13.5. Промислово-фінансові групи та їх діяльність.....	148
Контрольні питання та завдання до теми 13.....	151
Додатки	
Додаток А. Додаток до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2.....	152
Додаток Б. Додаток до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3.....	155
Додаток В. Додаток до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 4.....	157
Додаток Г. Додаток до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 5.....	160
Додаток Д. Показники проведення фінансового аналізу визначення інвестиційної привабливості підприємства.....	162
Література.....	168

ВСТУП

Відповідно до робочих навчальних програм і навчальних планів вивчення курсу „Інвестування” здійснюється студентами денної, заочної й дистанційної форм навчання всіх економічних спеціальностей.

За фінансовим визначенням, **інвестиції** — це всі види активів (коштів, капіталу, ресурсів), що вкладаються в господарську та інші форми діяльності (бізнесу) з метою отримання прибутку чи іншого корисного ефекту. Економічне визначення інвестицій можна сформулювати так: інвестиції — це видатки на створення, розширення, реконструкцію (раціоналізацію) та розширення (технічне переозброєння) основного капіталу, а також проведення одночасно з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал.

Інвестиції є основою розвитку підприємств, окремих галузей та економіки України в цілому. Від уміння інвестувати залежить розквіт або занепад власного виробництва, можливості розв’язання науково-технічних (інноваційних), соціальних і економічних проблем, сучасний рівень та потенціальний динамізм фізичного, фінансового й людського капіталів. Без надійних основ інвестиційної діяльності (інвестування), якими б професіями не володіли спеціалісти відповідного профілю, важко сподіватися на сталий розвиток вітчизняного виробництва, інноваційний прогрес, а з ним і на належне місце у світовому господарстві.

Інвестиційна діяльність (інвестування) — це широкий комплекс цілеспрямованих проектних (планових), організаційно-технічних, фінансових, управлінських рішень і робіт, які приймаються й виконуються в інтересах ефективної реалізації інвестицій. **Основною метою** сучасної інвестиційної діяльності є переведення економіки на інтенсивний шлях розвитку в умовах переходу до ринкових відносин із послідовним скороченням витрат на екстенсивне зростання виробничого потенціалу, а також збільшення вкладень в інтенсифікацію використання вже створених виробничих фондів.

На сучасному етапі розвитку економіки ефективність інвестування залежить від зростання фінансового, фінансово-кредитного й інвестиційних ринків України. Економічне зростання та активність інвестиційної діяльності можуть бути досягнуті тільки шляхом створення дієвих ринків капіталів й інвестицій на базі знання теоретичних основ і наявності широких практичних навичок щодо процедур та інструментів інвестування, а також уміння управляти інвестиційною діяльністю.

Мета дисципліни — дати майбутнім фахівцям економічного спрямування (як й іншим користувачам цієї книги) знання і практичні навички з процедур та інструментів інвестування, сутності, порядку створення і механізму реалізації й управління інвестиційною діяльністю

суб'єктів господарювання (через інвестиційні проекти, програми, портфелі) при раціональному використанні інвестиційних ресурсів і отриманні максимального ефекту від цієї діяльності.

Завданнями курсу є:

- формування сучасної теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного використання інвестиційних інструментів і ресурсів;

- вироблення вміння розробляти, оцінювати й аналізувати інвестиційну стратегію і політику держави, інвестиційні портфелі та проекти, управляти інвестиційною діяльністю організації;

- навчання мистецтву обґрунтувати доцільності реальних інвестиційних проектів та основам формування інвестиційних портфелів.

У навчальному процесі **даний курс лекцій з інвестування** (основ економічного управління інвестиційною діяльністю і бізнесом) **рекомендується застосовувати** одночасно з „Посібником до організації самостійної роботи студентів із вивчення теоретичних питань, проведення практичних занять і виконання індивідуальних контрольних робіт із курсу „Інвестування” для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання”/ Автори О.В.Редкін, О.Б.Носач [8]. У цьому посібникові розглядаються практичні процедури й інструменти оцінювання та вибору реальних і фінансових інвестицій, оцінювання якостей різних інструментів інвестування тощо.

У результаті вивчення дисципліни на основі цих двох навчальних видань та іншої літератури, що рекомендується, **студенти будуть**

- **знати:**

- теоретичні основи сучасної інвестиційної діяльності;

- макро- і мікроекономічні аспекти управління інвестиційним бізнесом;

- методичний інструментарій інвестиційної діяльності;

- інвестиційну стратегію і політику підприємства та сутність антикризового управління;

- форми реальних інвестицій і політику управління ними на основі сучасної теорії управління реальними інвестиційними проектами й програмами;

- форми фінансових інвестицій та політику управління ними;

- сутність і порядки застосування сучасної портфельної теорії для формування та реструктуризації портфеля фінансових інвестицій;

- як формуються й оптимізуються інвестиційні ресурси підприємства;

- роль держави у забезпеченні розвитку інвестиційної діяльності;

- **уміти:**

- урахувати зміну вартості грошей та інших інвестиційних ресурсів у часі, інфляцію, ризик при виконанні фінансових розрахунків;

- формувати стратегію й тактику інвестиційної діяльності, проектів і програм та ефективно їх реалізовувати;
- визначити потреби в інвестиційних ресурсах;
- оцінювати інвестиційні якості окремих реальних об'єктів (інструментів) інвестування та цінних паперів.

Дане навчальне видання призначено для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, буде корисне фахівцям виробничо-господарської, фінансово-інвестиційної сфери й бізнесу.